

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษา
ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์

Factors Affecting Students Immunitive Attribution in Model Schools
of Sufficiency Economy Education Management:
A Case of Nakhon Sawan Education Area

วราภรณ์ พึ่งตาแสง*

Waraporn Phuengtaseang

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน 5 ปัจจัย ได้แก่ การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา และการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ฉบับที่ 2 เป็นแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธี stepwise ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร และการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันทำนายคุณลักษณะผู้เรียนได้ร้อยละ 55.6 โดยเขียนในรูปสมการการทำนายในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $Y' = 1.963 + .482 (ATMOS) + .308 (TEACH) + .104 (CURRI) + .164 (LEAD)$ และ $Z' = .501(ATMOS) + .229 (TEACH) + .141 (CURRI) + .133 (LEAD)$

คำสำคัญ: ภูมิคุ้มกัน, เศรษฐกิจพอเพียง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์

Abstract

This research was conducted with the objectives of studying factors that affect the attribute of students regarding immunity in model schools under the office of Nakhonsawan Education Area which manages education by applying the concept of Sufficiency Economy. The sample comprised 250 students from Primary 6. Tools used in the study were 2 sets of questionnaires. The first set of questionnaire was about factors that affect the attribute of students. There were 5 factors, namely the school administrators

* ครู โรงเรียนอนุบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์; Email: wa.2508@hotmail.com

had to be scholarly leaders, teacher' teaching behavior, curriculum arrangement, participation of parents and local community in the management of education, creation of surrounding atmosphere and environment within the educational premise. The second set was to evaluate the attribute of students. Evaluation was made in term of situation. Data analysis was done computer programs that analysed and searched for frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and mutiple regression by stepwise. Results of the research revealed that factors that affected the attribute of students regarding immunity according the concept of Sufficiency Economy were creation of atmosphere and environment within the educational premise, teacher' teaching behavior, curriculum arrangement, school administrators had to be scholarly leaders. All together make a set of prediction of students attributes of 55.6%. From the outcomes of the analysis could be found the predicting equation of the factors that affect the attribute of students regarding immunity; $Y' = 1.963 + .482(ATMOS) + .308(TEACH) + .104(CURRI) + .164(LEAD)$ and $Z' = .501(ATMOS) + .229 (TEACH) + .141 (CURRI) + .133 (LEAD)$

Key Word: Immunity, Sufficiency Economy, Office of Nakhonsawan Education Area

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติเข้าครอบงำ ทำให้พฤติกรรมในการดำรงชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป ส่งผลให้ค่านิยมและความเชื่อของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป หันมายึดติดกับกระวัตถนิยม ใช้จ่ายไม่ประหยัด (ปิยะบุตร หล่อไกรเลิศ, 2546: 5-6) กระทรวงศึกษาธิการจึงนำพระราชดำรัสหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งเริ่มต้นจากโรงเรียนต้นแบบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การที่จะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งยึดทางสายกลางประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีนั้น อภิชาติ พันธ์เสน (2551: 9) อธิบายไว้ว่า ความมีเหตุผลนั้นหมายความว่า ถ้าหากจะได้ผลเช่นใดจะต้องเริ่มต้นด้วยการจัดการกับต้นเหตุให้เหมาะสม ความพอประมาณนั้นหมายถึงความพอดี ไม่มาก ไม่น้อยจนเกินไป ส่วนในด้านภูมิคุ้มกันนั้น เป็นเครื่องมือในการป้องกันตัวเองไม่ให้ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง ไม่มั่นคงหรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ถ้ามีภูมิคุ้มกันดีอาจป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงได้ แต่ถ้าภูมิคุ้มกันไม่ดีถึงแม้มีผลกระทบที่ไม่รุนแรงก็อาจเกิดปัญหาได้ง่าย การมีภูมิคุ้มกัน เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่ายที่สุดของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นส่วนประกอบของสัญญาติญาณของความอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ความพยายามที่จะทำให้ตนเองอยู่รอดโดยการสร้างภูมิคุ้มกัน จึงเป็นสัญญาติญาณตามธรรมชาติเป็นเรื่องของวิธีการ ที่วางแผนคิดเตรียมการที่จะจัดการกับปัญหา ให้บรรลุเป้าหมายได้ เช่นเดียวกับ งามตา วรินทร์านนท์ (2551: 43) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งในการที่จะให้บุคคลมีชีวิตที่อยู่เย็นเป็นสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ที่ทำให้เราไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสสังคม ไม่ว่าจะเข้ามาในรูปแบบใด ทั้งนี้บุคคลจะต้องรู้จักเฝ้าหาความรู้ ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาท ประกอบกับการยึดมั่นคุณความดี ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ก็จะทำให้สามารถทวนกระแสกลืนได้ อันเป็นต้นเหตุของความโลภไม่มีที่สิ้นสุด

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ ซึ่งประกอบด้วย 3 เขตการศึกษา ได้มีการดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายตามกระทรวงศึกษาธิการเช่นกัน โดยได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนต้นแบบ ในปีการศึกษา 2551 รวม 19 โรงเรียน และจากการนิเทศประเมินติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า ปฏิบัติได้ในระดับดี จึงกล่าวได้ว่าสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบจัดการศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 19 โรงเรียนนั้นดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนนั้น มีนักการศึกษาได้นำเสนอแนวคิดดังนี้ ปริญญา พิบูลย์สรารุ (2550: 94) ได้กล่าวว่า การดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และชุมชน มีบทบาทสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สิ่งสำคัญคือครูจะต้องรู้จักบูรณาการการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้อาจเกิดขึ้นได้ ครูต้องใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน อีกทั้งครูก็เป็นบุคลากรที่สำคัญที่จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สงบ ประเสริฐพันธ์ (2543: 48) ที่กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า การพัฒนาการทางเทคโนโลยีทำให้ผู้คนสามารถได้รับการศึกษาจากแหล่งต่างๆ นอกเหนือจากโรงเรียน แต่โรงเรียนก็ยังเป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ หัวใจของการพัฒนาคุณภาพของคนยังอยู่ในโรงเรียน ต้องเกิดจากฝีมือของบุคลากรในโรงเรียน โดยบุคลากรภายนอกให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน บุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายจึงต้องตระหนักถึงภารกิจอันสำคัญนี้ นั่นคือ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครองและชุมชน คุณภาพของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้จากความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน สร้างบรรยากาศทางวิชาการที่อบอุ่นไปด้วยมิตรภาพ ปิยะพร พูลเพิ่ม (2551: 56-61) ให้ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาส่งเสริมความสำเร็จในการนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรให้เห็นภาพชัดเจน เป็นรูปธรรม มีการวางแผน กำกับติดตามประเมินผล กำหนดบทบาทของครูให้ครอบคลุมชัดเจน วางตัวบุคคลให้ถูกต้องกับงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินงานตามกิจกรรมและโครงการต่างๆ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ พัฒนารณ ฉัตรวิโรจน์ (2545: 91-97) ยังพบว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบทบาทของครู ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน และการสนับสนุนจากโรงเรียน และวชิราวุธ ปานพรม (2551: 179-210) ได้เสนอแนะแนวทางในการยกระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า ควรศึกษากรณีตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จ ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดการประชุมและมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ดังนั้นผู้วิจัยสนใจว่า ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา และการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับปัจจัยด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา และการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณลักษณะผู้เรียน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ของนักเรียนในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะได้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ ทั้ง 3 เขตการศึกษา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 19 โรงเรียน รวม 250 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 44 ข้อ ฉบับที่ 2 เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ของผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการนำแบบสอบถามไปยังตัวอย่าง และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

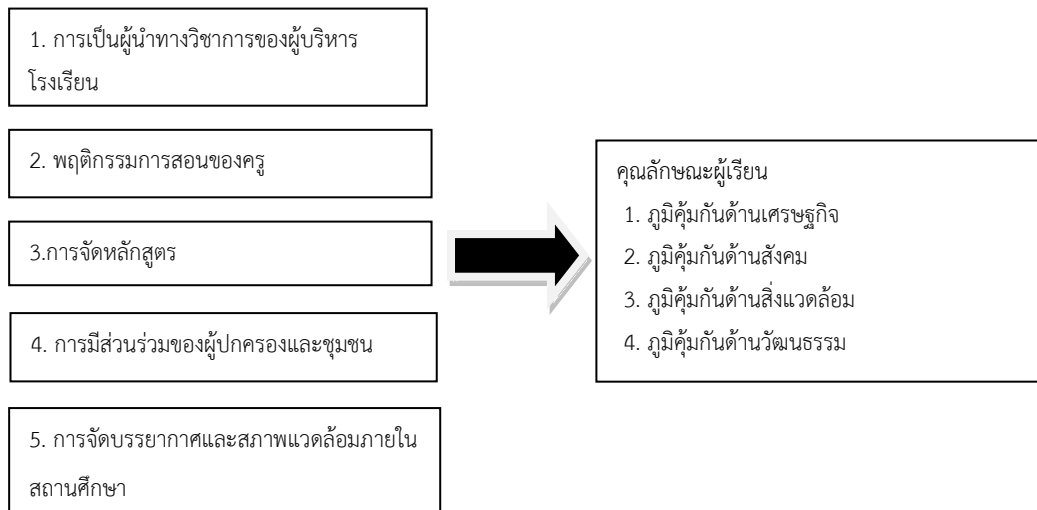
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่าง โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนกับคุณลักษณะผู้เรียน ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้ตัวแปรพยากรณ์จำนวน 5 ตัวแปร และคุณลักษณะผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการด้วยวิธี Stepwise โดยการวิเคราะห์ทีละขั้นตอน เนื่องจากสามารถนำเสนอสมการตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด เพื่อให้ได้สมการที่ทำนายคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้จาก แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยของบุคคลต่างๆ มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ตัวแปรการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา และการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .200-.468

2. ตัวแปรอิสระที่พยากรณ์คุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกันในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร และการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยร่วมกันทำนายคุณลักษณะผู้เรียนได้ร้อยละ 55.6 ส่วนปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Y' = 1.963 + .482 (\text{ATMOS}) + .308 (\text{TEACH}) + .104 (\text{CURRI}) + .164 (\text{LEAD})$$

$$Z' = .501 (\text{ATMOS}) + .229 (\text{TEACH}) + .141 (\text{CURRI}) + .133 (\text{LEAD})$$

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบและประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจาก อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานไปได้โดยสะดวก สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิสัมพันธ์ด้วยตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา โดยสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ และมีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญจิรา ภูสังข์ และ คณะ (2546: 49-57) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษามาก หรืออาจกล่าวว่า ครูมิใช่ตัวจักรสำคัญที่จะสร้างให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการในทุกๆ ด้านให้นักเรียน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ก็มีอิทธิพลเหนือจิตใจ และพฤติกรรมของนักเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียน ตลอดจนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ทุกคน

2. พฤติกรรมการสอนของครูส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน อาจเนื่องมาจากครูปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และครูมีความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ และดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ที่รักการสอน เข้าใจผู้เรียน มีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทางด้านความคิดนั้น ส่วนหนึ่งมาจากลักษณะการสอนของครูผู้สอน ด้วยเหตุนี้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ครูจะต้องใช้เทคนิคและวิธีการเป็นกลยุทธ์ในการโน้มน้าวจิตใจทั้งกายและใจ เพื่อจะทำให้ผู้เรียนนั้นมีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ บุญเจริญ (2550: 321-322) และ อารุง จันทวนิช (2542: 3-4) กล่าวถึงลักษณะการสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กนั้นเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ครูต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนพยายามให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ไร่ ปัทมาพงษ์ (2551: 94-99) พบว่าการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ครูใช้เทคนิคและวิธีการสอนโดยกรณีตัวอย่าง ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติในโครงการต่างๆ ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย และมีการติดตามพฤติกรรมของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้หากสถานศึกษาใดที่มีครูมีความรู้ ความสามารถ รู้จักการเสียสละ และอุทิศตนทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ จะทำให้ผู้เรียนเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ มีความฉลาด รอบรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดเวลา

3. ปัจจัยด้านการจัดหลักสูตรส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนสาระของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนได้จัดกิจกรรม โครงการต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งครูผู้สอนได้นำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน ซึ่งทำให้นักเรียนรู้จักกระบวนการคิด วิเคราะห์ ได้ปฏิบัติจริง นักเรียนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีย์ ภูพันธ์ (2546: 19-20) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

4. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้นักเรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดโครงการและกิจกรรม

เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การออมเงิน การฝึกอบรมจิต หรือค่ายคุณธรรมให้กับนักเรียน นอกจากนี้ยังจัดให้มีแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับนักเรียนภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ทิศทางการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน พร้อมกับการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนด ต้องส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อผลสำเร็จขององค์กร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่ สมจิตร อุดม (2549: 28) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่นำองค์กรไปสู่เป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จ โดยการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2550: 120) พบว่าคุณภาพผู้เรียนได้รับอิทธิพลโดยตรงจากปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่ การนิเทศการสอนของ

สำหรับปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ภารกิจการทำงานของผู้ปกครองก็มีส่วนทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับการอพยพย้ายถิ่นฐานทำกินไปสร้างสังคมใหม่ ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นสังคมชนบท มีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน ทำให้ความผูกพันระหว่างกันมีน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542: 24) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะอยู่ในแบบบางส่วน หรือไม่ก็แบบขายขบเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ระบบการศึกษาของประเทศประสบกับปัญหาหลายอย่างตามมา แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านนี้มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวเสริมปัจจัยที่ส่งผลโดยตรง และเป็นปัจจัยที่ควรต้องจัดเสริมเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีภูมิคุ้มกันในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา พฤติกรรมการสอนของครู การจัดหลักสูตร และการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียน คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สถานศึกษาควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยสถานศึกษาควรเป็นผู้เริ่มต้นก่อน เช่น การเผยแพร่ข่าวสารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบความเคลื่อนไหวมากขึ้น การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและสถานศึกษา ชุมชนจะเกิดความผูกพัน รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ทำให้เกิดความเต็มใจในการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา

2. ครูควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่สังคมพึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ขวัญจิรา ภูสังข์ และคณะ . 2546. “การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอนุบาลศึกษาปฐมวัย.” *ศึกษาปฐมวัย* 4 (3): 49-57.
 งามตา วรินทร์านนท์. 2551. บทปริทัศน์: เศรษฐกิจพอเพียง: การพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตสำหรับผู้ใหญ่. *พฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย*. 5(1): 43.

- ชูไฮลา จิตรบรรทัด. 2550. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
การพื้นที่การศึกษาปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- ธีระ รุญเจริญ. 2550. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- ปิยะบุตร หล่อไกรเลิศ. 2546. เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- ปิยะพร พูลเพิ่ม. 2551. ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตาม
ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. 2550. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักปลัด
กรุงเทพมหานคร.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. 2545. บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วชิราวุธ ปานพรม. 2551. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนคุณธรรมชั้น
นำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมจิตร อุดม. 2549. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ ภูพันธ์. 2546. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: แมค.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2542. การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิชัย พันธเสน. 2551. วช. กับการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพหุมิติ และพระระดับในบริบทของปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อำรุง จันทวานิช. 2542. เส้นทางวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- อุไร ปัทมาพงษ์. 2551. สภาพและปัญหาการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.